

49/87

VII 47
m. 3

Wydanie specjalne

wiadomości

3-4
mają
1986

Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Łomżyńskiej

Do naszych czytelników!

Niniejszy numer „Wiadomości”... został przygotowany z okazji walnego zgromadzenia członków Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Łomżyńskiej. Na naszych łamach przedstawiamy aktualne informacje o działalności Towarzystwa jak również o dorobku naszego miasta w ostatnich latach.

Ze względu na duże zainteresowanie publikacją J. Cholewickiego drukujemy drugą część tej opinii; warto też przeczytać co sądzi o Towarzystwie młodzi łomżniacy. Natomiast dane statystyczne charakteryzujące dorobek społeczny, gospodarczy i kulturalny ziemi rodzinnej w ostatnich latach.

Życząc delegatom na walne zgromadzenie TPZŁ tradycyjnych owocnych obrad oczekujemy również krytycznych uwag i propozycji do ulepszania naszej działalności wydawniczej.

Komitet Redakcyjny

SESA LITERACKA POŚWIĘCONA FELIKSOWI BERNATOWICZOWI

W dniach 18-19 kwietnia br. odbyła się w Łomży sesja literacka poświęcona życiu i twórczości Feliksa Bernatowicza, autora pierwszej polskiej powieści romantyczno-historycznej. Ten zapomniany pisarz w 1836 roku znalazł koniec swojej drogi życiowej w Łomży i tutaj został pochowany na miejscowym cmentarzu. Treścią ostatniej zaginionej powieści były losy mieszkańców Łomży w czasie najazdu szwedzkiego. Największy rozgłos przyniosła mu jednak powieść „Pojata”. Biografia Bernatowicza została przedstawiona w literackim opracowaniu poety Jana Kulki. O Łomży w latach życia tego pisarza, naszkicował barwnie dr Czesław Brodzicki a twórczość Feliksa Bernatowicza zaprezentował największy jego znawca prof. Wacław Kubacki. W toku dyskusji z licznie zebranych literatów z Warszawy i innych miast wyróżniły się głosy prof. Juliusza Wiktora Gomulickiego, Tomasza Jodełki-Burzeckiego i Andrzeja Zaniewskiego.

POWSTANIE WOJEWÓDZKIEJ RADY REGIONALNYCH TOWARZYSTW KULTURY

W miesiącu marcu 1986 r. z inicjatywy regionalnych towarzystw kulturalnych i Wydziału Kultury i Sztuki Urzędu Wojewódzkiego powstała Wojewódzka Rada Regionalnych Towarzystw Kultury w Łomży. Wybrano Prezydium Rady w składzie: dr Jerzy Rudnicki - przewodniczący/ wiceprezes Łomżyńskiego Towarzystwa Muzycznego/ mgr Marian Mieszkowski - zastępca przewodniczącego / prezes Zarządu Głównego Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Łomżyńskiej/ mgr Maria Tocka - sekretarz / Towarzystwo Prasoznawcze „Stopka”/.

Podstawowym zadaniem Wojewódzkiej Rady jest organizacja współdziałania towarzystw regionalnych w naszym województwie.

• wydarzenia • 1

MIEJSCE PAMIĘCI NARODOWEJ**ALEJA ROZSTRZELANYCH NA CMENTARZU PARAFIALNYM**

Zachował się ustny przekaz o jednej z egzekucji w tym miejscu, świadczący o okrucieństwie Niemców, dokonujących mordów na bezbronnej ludności. Wśród skazańców znalazła się Maryla Mogielnicka, córka byłego starosty Łomżyńskiego wraz z obywatelem radzieckim o nieznanym nazwisku, który ukrywał się w ich domu. Kiedy postawiono ich pod drzewami na rozstrzelanie, Maryla zemdląła i osunęła się na ziemię. Wtedy przywiązano ją do drzewa, aby utrzymać ją w pozycji stojącej. Trudno dzisiaj ustalić dokładnie daty oraz ilość osób tam zamordowanych. Wiadomo, że we wrześniu i listopadzie 1942 r. rozstrzelano 73 więźniów, w tym 9 kobiet.

Została tam bezimienna zbiorowa mogiła i poranione kulami stare drzewa jako wierni świadkowie dokonanej zbrodni przez ludzi, którzy uważali się nosicielami kultury na najwyższym poziomie światowym.

Cześć pamięci pomordowanych i hańba mordercom !

Henryk Białobrzęski ŁOMŻA PRZED I WOJNA ŚWIATOWA

Po I wojnie światowej Łomża spadła do rządu miasta powiatowego i weszła administracyjnie w skład województwa białostockiego. W roku 1920 Magistrat zwrócił się do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych o wydzielenie miasta z powiatu, motywując wnioskiem tym, że Łomża liczy ponad 25000 mieszkańców. Ministerstwo przychyliło się do wniosku i z dniem 11 czerwca 1920r. Łomża stała się samodzielnym powiatem miejskim o powierzchni 1000 ha, w tym 200 ha gęsto zabudowanych i 150 ha zabudowanych luźno.

W 1925r. do miasta przyłączono przedmieścia: Skowronki, Łomżyce, Zawady, Pocięjewo i Cierpioły. Obszar jego wzrósł do 1999 ha, w tym tereny zabudowane zajmowały około 433,9 ha. W okresie dwudziestolecia międzywojennego Łomża była jednym z większych ośrodków miejskich na terenie północno wschodniego Mazowsza. Tradycje, wielkość i położenie zdecydowały, że w mieście znalazło siedzibę wiele instytucji państwowych obejmujących zasięgiem swojej działalności po kilka powiatów. Do instytucji takich należały m.in. Sąd Okręgowy /6 powiatów/, Prokuratura, Hipoteka przy Sądzie Okręgowym, Urząd Akcyz i Monopoli Państwowych, Urząd Ziemski i Polska Dyrekcja Ubezpieczeń. Ponadto w 1925r. Łomża stała się siedzibą biskupstwa nowo utworzonej diecezji łomżyńskiej, która zasięgiem swojej działalności obejmowała sześć powiatów i wydzielone miasto Suwałki.

Do województwa białostockiego Łomża należała do 1 kwietnia 1939r. po czym w wyniku kolejnej zmiany podziału administracyjnego miasto razem z powiatem zostało włączone do województwa warszawskiego.

W latach II wojny światowej Łomża przechodziła odmienne od pozostałych obszarów Polski koleje losu, bardziej złożone i specyficzne.

"SPOŁECZEŃSTWO ŁOMŻY" WBN B-stok
"Białystok 1978 r. Str. 15 (fragment)

Od redakcji:

W ZWIĄZKU Z KONTROWERSYJNYMI POGLĄDAMI NA TEMAT HERBU MIASTA ŁOMŻY DRUKUJEMY PONIŻEJ OPRACOWANIE ANALITYCZNE KOLEŻANKI MGR DONATY GODLEWSKIEJ / AUTORKI MONOGRAFII ŁOMŻY /, KTÓRA W OPARCIU O ŹRÓDŁA NAUKOWE I OPINIE PROF. DRA HAB. JERZEGO WISNIEWSKIEGO I DOC. DRA ADAMA CHĘTNIKA OSTATECZNIE PRZESADZA O JEGO WYGLĄDZIE I KSZTAŁCIE. NA PODSTAWIE TEJ OPINII ZARZĄD ODDZIAŁU TPZŁ W ŁOMŻY ORAZ ZARZĄD GŁÓWNY TPZŁ WYSTĄPIŁY DO MIEJSKIEJ I WOJEWÓDZKIEJ RADY NARODOWEJ Z WNIOSEM O PODJĘCIE UCHWAŁY UWZGLĘDNIAJĄCEJ HISTORYCZNE ARGUMENTY W CELU PRAWNEGO USTALENIA OSTATECZNEJ WERSJI KSZTAŁTU HERBU MIASTA ŁOMŻY I WOJEWÓDZTWA ŁOMŻYŃSKIEGO.

*Donata Godlewska***HERB ŁOMŻY - JAKI POWINIEN BYĆ?**

Wyraz herb pochodzi od niemieckiego słowa "erben" - dziedzictwo. Przejęcie znaczenia na znak herbowy dziedziczny w rodzie rycerskim oraz jego związek z dziedzictwem ziemi jest oczywiste. Herby rycerskie od XIV wieku były dziedzicznymi oznakami przynależności do stanu szlacheckiego. Początek większości herbów polskich jest niewiadomy, gdyż wzięte były przez pierwszych założycieli rodów rycerskich w okolicznościach, których nikt nie zapisał.

Według reguł heraldycznych herby stanowiły również oznaki państw i krajów, miast i korporacji. Herby krajów umieszczane były na chorągwiach i pieczęciach urzędowych. Herby miast używane były na ratuszach, bramach i budynkach należących do miasta oraz pieczęciach miejskich. Herby korporacji i cechów zawieszane były przy domach, w których mieszkali rzemieślnicy danego rzemiosła. Znajdowały się także na chorągwiach i pieczęciach cechowych.

Herb składał się z pola, z godła - rysunku i klejnotu na hełmie rycerskim. Członkowie jednego rodu mieli również oprócz herbu wspólne "zawołanie" czyli okrzyk. Jednym z najstarszych herbów rodowych drugiej połowy XV wieku jest herb Prus III używany przez Łomskich vel Łomżyńskich ze Starej Łomży, członków rodzin wójtowskich.

Herbem miasta Łomży jest jelen w biegu. Wyobrażenie to wiąże się z właściwościami terenu. Legenda mówi, że nadała go miastu królowa Bona. Podanie to nie jest poparte żadnymi źródłami historycznymi i dlatego należy przypuszczać, że Łomża otrzymała herb od książąt mazowieckich w XV wieku równocześnie z nadaniem praw miejskich. Herb miasta zrobiony ze szczerzego złota umieszczony był na szczycie wieżyczki ratusza stojącego pośrodku Starego Rynku. Widniał także na pieczęciach, którymi opatrywano dokumenty wystawiane przez władze miejskie. Najstarsze pieczęcie miasta Łomży z XVI wieku zachowały się na oryginałach listów wysłanych przez burmistrza i radców łomżyńskich do Rady Miasta Gdańska w latach 1544 i 1568 / Archiwum Państwowe w Gdańsku: Dział korespondencji miasta Gdańska z XVI - XVII wieku, sygn. 300, 53/1032/.

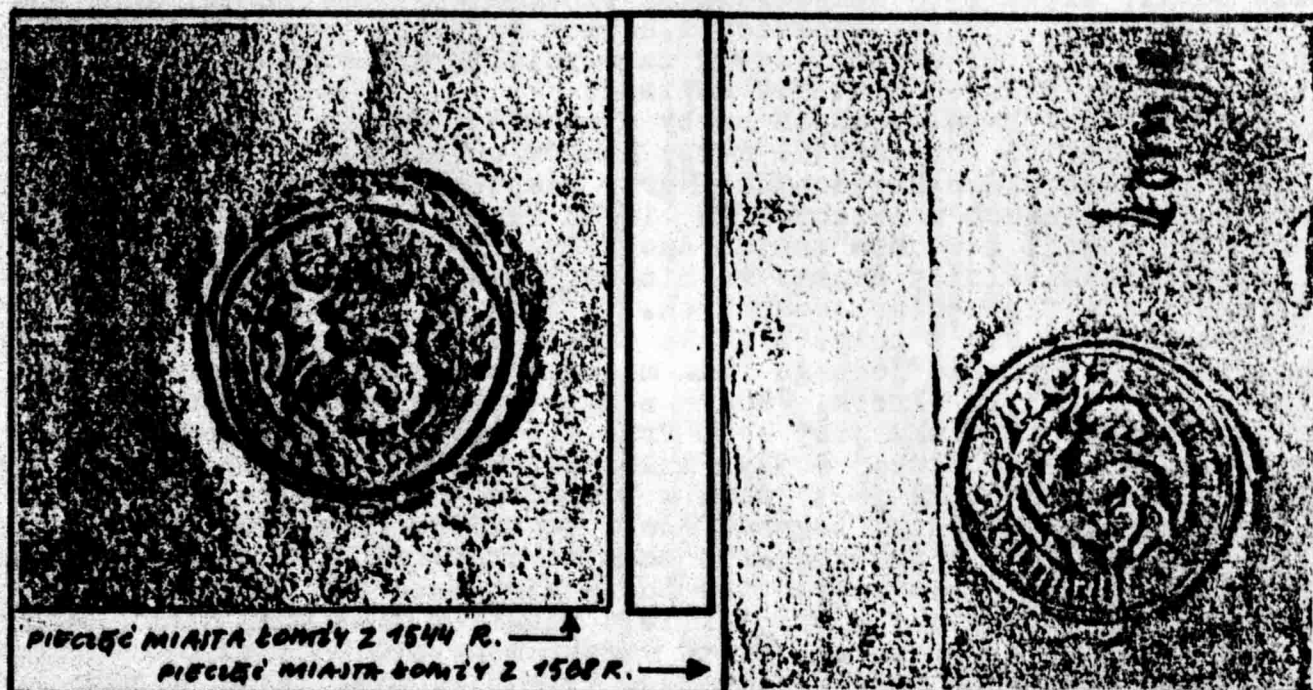
Na wyżej wymienionych pieczęciach rysunek herbu przedstawia jelenia przeskakującego kamienie, w otoku znajduje się napis w języku łacińskim: *Sigillum Civitatis Lomzenzis* / pieczęć miasta Łomży /. Wcześniejszych źródeł dotyczących herbu nie odnaleziono.

Herb ulegał wprawdzie od lokacji miasta pewnym przekształceniom wraz z ewolucją stylów, ale jego elementy heraldyczne i ich układ pozostawały bez zmian. Herb na okładce pracy Władysława Świdorskiego "Łomża" / Łomża, 1925 / oraz Adama Chętnika "Z przeszłości zabytków Łomży", / Łomża - Nowogród 1937 / przedstawiający jelenia skaczącego przez las pochodzi z okresu międzywojennego. Właściwe godło wzięte ze starej pieczęci odnalezionnej na strychu jednego z domów w Nowogrodzie. Las i obramowanie narysowali harcerze. Inny herb z tego samego okresu to jest jelen skaczący przez gałąź dębową rysował artysta Bohdan Nowakowski w oparciu o materiały odziedziczone po malarzu Gersonie.

W związku z różnymi opiniami i niejasnościami w tej sprawie jako długoletnia kierowniczka Archiwum Państwowego w Łomży skonsultowałam ten temat z doc. dr Adamem Chętnikiem i prof. dr hab. Jerzym Wiśniewskim.

Wspólnie z doc. dr A. Chętnikiem sporządziliśmy "Protokół z posiedzenia w sprawie ustalenia autentyczności herbu miasta Łomży" z dnia 21 lutego 1964 r., w którym końcowy wniosek brzmi: "Uważamy, że najbardziej wiarygodny i autentyczny jest wspomniany herb miasta Łomży z XVI wieku".

Prof. dr hab. Jerzy Wiśniewski w "Opinii o herbie miasta Łomży" z dnia 15 stycznia 1977 r. napisał: "Chcąc więc ustalić jaki był właściwy herb miasta Łomży należy sięgnąć do zachowanych w archiwum pieczęci miasta Łomży. Fotografie pieczęci z roku 1544 i 1568 podaje publikacja D. Godlewskiej "Dzieje Łomży", Warszawa 1962, s. 42 i 43 i na nich należy się opierać przy odtwarzaniu herbu miasta Łomży".

Wyjaśnienia wymaga kolorystyka herbu, ponieważ zachowane pieczęcie odcisnięte są w pergaminie i skórze i nie można na ich podstawie ustalić koloru. Nie budzi wątpliwości jedynie złoty kolor godła, który powinien być taki sam jak w XVI wieku. Pole może być w kolorze czerwonym przez analogię z herbami innych miast. Taka kolorystyka herbu Łomży podana jest w opracowaniu: M. Gumowskiego "Herby miast polskich", Warszawa 1960 oraz "Miasta polskie w tysiącleciu", tom I, Wrocław - Warszawa 1968 / praca zbiorowa/. Godło powinno przedstawiać jelenia w biegu przeskakującego kamienie bez dodatkowych elementów tj. napisu i klejnotu, o którym nie wspominają żadne źródła.

Obecnie herb miasta Łomży powinien być odtworzony we właściwym rysunku z zachowaniem najstarszych elementów heraldycznych, ponieważ prof. J. Wiśniewski napisał w przedstawionej opinii: "Właściwym herbem każdego starego miasta polskiego jest ten herb, który był używany przez to miasto od lokacji do rozbiorów".

Na zakończenie informacji o herbie Łomży należy wspomnieć, że władze carskie chcąc zatrzeć ślady polskości, zmieniły herb i ustaliły, że herbem nie tylko miasta, ale i całej guberni jest statek, tzw. berlinka z rozwiniętymi żaglami na niebieskim polu. Po I wojnie światowej dawny herb wrócił na pieczęcie miejskie, poza tym został umieszczony na tablicy przy wjeździe na żelazny most na Narwi.

Jacek Chalewicki

REFLEKSJE NA TEMAT REWALORYZACJI MIASTA ŁOMŻY (Cz.II.)

Kwestia zabudowy starego centrum Łomży była już poruszana poprzednio jednak nie oznacza to całkowitego wyczerpania problemu. Istnieją przecież ulice, bądź ich fragmenty dopominające się gospodarskiej ręki, jedną z tych ulic jest Pocztańska. Jej zachodnia pierzeja jest architektonicznie ukształtowana lecz po przeciwnej stronie znajdują się, zgodnie z łomżyńską modą, garaże. Potrzeba ich likwidacji nie ulega kwestii. Po tym zabiegu można by teren ten oddać rzemieślnikom na zakłady usługowe, na piętach zaś mieszkania.

Przypomnę, że również ulica Jatkowa jest ulicą staromiejską, chociaż nikt nie traktuje jej poważnie. Najpierw nie wiadomo dlaczego odcięto ją blokiem mieszkalnym od Pocztańskiej, potem wciśnięto kilka garaży, a ostatnio Spółdzielnia "Miś", godna pochwały za przemyślaną elewację swego budynku przy ul. Długiej, "machnęła" przy Jatkowej ćwierćdomki z okropną bramą. Zbyt pochopnie chyba likwiduje się tę uliczkę.

Długa - główna ulica starówki w wyniku rewaloryzacji otrzymać ma zwartą zabudowę południowej pierzei. Sądzę, że autorzy projektu rewaloryzacji przeznaczają partery istniejących i nowowznoszonych budynków na sklepy i lokale gastronomiczne. Przecież nigdzie tak się nie handluje jak na Długiej.

Wschodni stok skarpy łomżyńskiej, zwłaszcza między Dworną i Senatorską powinien stać się przedmiotem szczególnej troski w pracach rewaloryzacyjnych. Tereny dawnego żydowskiego getta zbyt bez troski rozparcelowano i przekazano prywatnym użytkownikom. Obecnie nic już w tej materii nie można uczynić. Ale i teraz są tu jeszcze place wolne od zabudowy lub też o zabudowie mocno zdekapitalizowanej. Istnieją kamienice kilkukondygnacyjne wymagające remontu i opieki konserwatorskiej. Zresztą również prywatni inwestorzy potrafią budować jeśli tylko mają odpowiedni projekt.

Są jeszcze szanse nadania blasku tej części starego miasta i wierzę, że rewaloryzacja tę szansę wykorzysta.

Należy pamiętać, że o klimacie miasta decydują nie tylko gmachy, ale również szereg szczegółów składających się na tzw. małą architekturę. Niezbędne staną się stylizowane latarnie, szyldy, słupy reklamowe, ławki, a nawet kosze na śmieci.

Duch minionych stuleci żyje także w nazwach ulic i placów.

Podwójne nazewnictwo niektórych ulic i placów może być rozwiązaniem jedynie połowicznym. Musimy zdać sobie sprawę, że tylko nieliczne miasta polskie mają zaszczyt mieć ulicę Długą, Dworną, Farną, czy Stary Rynek. To ogromny przywilej i nie można z niego zrezygnować.

Łomża jest węzłem drogowym o ponadregionalnym znaczeniu. Wąskim gardłem łomżyńskiego węzła jest przeprawa przez Narew. Odbudowa "żelaznego" mostu jest powszechnie rozumiana, również z powodu konieczności natychmiastowego remontu istniejącej przeprawy piątnickiej. Postuluje się poszerzenie mostu i grobli ulicy Zjazd, by zwiększyć ich przepustowość. Nie widzę takiej potrzeby. Most piątnicki winien pełnić funkcję łącznika śródmieścia Łomży z jej północną dzielnicą - Piątnicą, być mostem wewnątrzmiastowym. Wszak wzdłuż ulicy Zjazd znajdują się w przyszłości miejskie tereny rekreacyjne, zatem ruch pojazdów należyłoby tu zmniejszyć do minimum. Remont mostu piątnickiego powinien mieć charakter rutynowy, gdyż w obecnym kształcie most ten do spełnienia postulowanej ograniczonej roli w zupełności wystarcza. Grobla piątnicka natomiast powinna otrzymać chodnik po stronie oczyszczalni, by stać się bardziej ulicą niż szosą.

Cały potok pojazdów z szosy ostrołęckiej, nowogrodzkiej, strowskiej, zambrowskiej, zderzających w kierunku Augustowa i Wizny winien znaleźć swe ujście na nowym, odbudowanym moście "żelaznym", o odpowiedniej przepustowości.

Z budową nowego mostu wiąże się także budowa ok. 3 km. odcinka drogi łączącej szosę augustowską z wizneńską gdyż skierowanie dalekobieżnego ruchu przez centrum Piątnicy byłoby komunikacyjną katastrofą. Postulowaną drogę najlogiczniej byłoby przeprowadzić przed wieńcem fortów carskich. Powstałaby w ten sposób obwodnica, która możliwie dwujezdniowa w powiązaniu z ulicą Sikorskiego przerzucałaby szybko cały ruch samochodowy przez Narew i poza śródmieściem. Oczywiście należy zdawać sobie sprawę, że to rozwiązanie załatwiłoby sprawę komunikacji w mieście na 2 - 3 dziesięciolecie. Potem musi pojawić się nowa arteria i nowa przeprawa / pod Czarnocinem / której wizję warto mieć już dzisiaj. Dziś również należy rozważyć przyszłość ulicy Świerczewskiego. Szosa z Ostrowi Mazowieckiej dająca Łomży połączenie z Warszawą, ma dla miasta największe znaczenie. Słusznie więc została, w granicach naszego województwa, unowocześniona. Ulica Świerczewskiego, będąca kontynuacją tej szosy w mieście, jest traktem najbardziej uczęszczanym i co za tym idzie, zatłoczonym. Ulica ta jest już chyba maksymalnie poszerzona w obecnym kształcie. Czy nie warto rozważyć możliwości budowy drugiej jezdni tej ulicy po stronie torów kolejowych? Obiektów, które w związku z tym należałoby rozebrać jest niewiele, a przy tym są one małej wartości. Na odcinku od skrzyżowania z ulicą Sikorskiego do Konarzyć w miejscu postulowanej jezdni znajdują się: budynek biurowy PKS, drewniany magazyn "Pagedu", parterowy barak, do granic miasta kilka drewnianych domków. Potem tereny są wolne od zabudowy. Raczej niska to cena za wygodną, nowoczesną arterię, mogącą stać się wizytówką miasta.

Gdy idzie o układ komunikacyjny Łomży, uważam, że powinno śmiało sięgać po dwujezdniowość jako środek zaradczy przeciw zatłoczeniu miasta.

ZDJEŚCIA ZYGMUNTA DUDO
z lat 1960-65

MOZAİKA FOTOGRAFICZNA...

Jadysz Zaremba STAN I PERSPEKTYWY ROZWOJU ŁOMŻY...

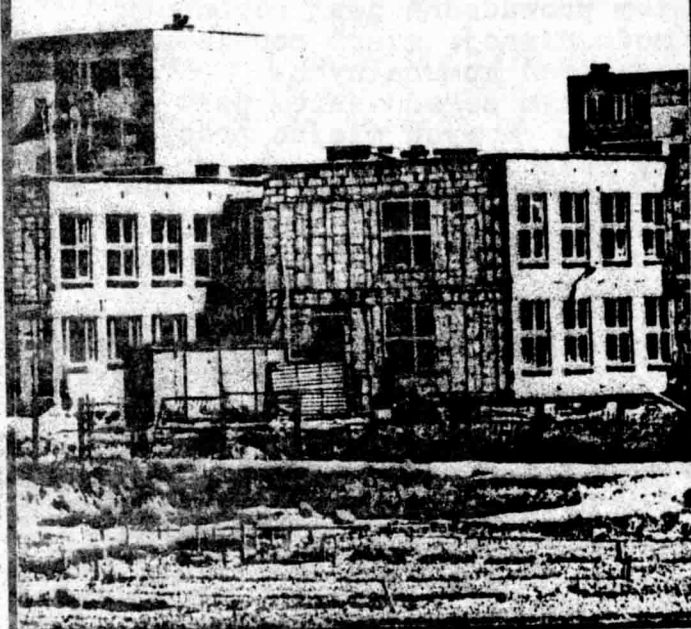
Nasze miasto od chwili awansu do rangi stolicy województwa dynamicznie się rozrasta. Już w lipcu 1985 roku przekroczona została granica 50 tys. mieszkańców i w dalszym ciągu przyrost zaludnienia jest jednym z największych w kraju. Niemal dwukrotny przyrost mieszkańców w przeciągu zaledwie 10 lat rodzi jednak wiele problemów o charakterze nie zawsze korzystnym. Gwałtowny wzrost obciążenia infrastruktury miejskiej oraz zmiany w mentalności przeciętnego łomżyńskiego - to tylko dwa z wielu negatywnych. Nie mniej jednak Łomża rozwija się, a minione trzy lata, mimo wszystkich trudności należy zaliczyć do udanych.

Szczególnie szybko rozwija się baza służby zdrowia. Oddano do użytku piękny obiekt Zespołu Wojewódzkich Przychodni Specjalistycznych oraz Przychodnię Rejonową na osiedlu Południe. W tym roku przekazany będzie również do użytku nowy żłobek o 120 miejscach. Buduje się, choć z opóźnieniem, nowy szpital wojewódzki.

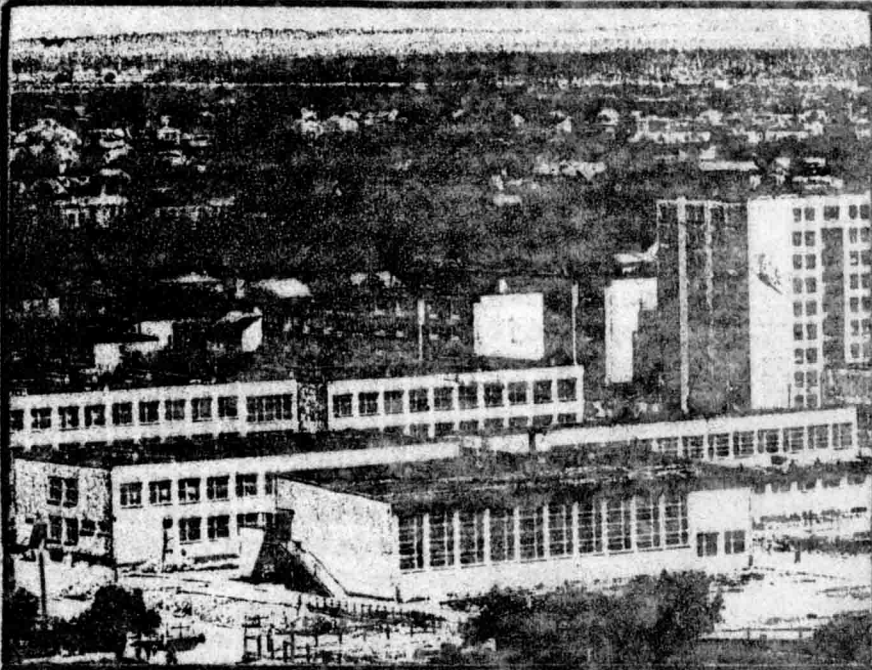
Zasoby kultury powiększyły się o placówkę osiedlową oraz Dom Harcerza. Rozbudowany będzie Miejski Dom Kultury. Są określone perspektywy poprawy warunków pracy Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej. Również w tej pięciolatce rozpocznie się realizacja wielofunkcyjnego wojewódzkiego Ośrodka Kultury.

Mimo skromnej bazy życie kulturalne miasta notuje coraz nowe wartości, głównie dzięki ogromnemu zaangażowaniu pracowników tego pionu. W kalendarzu wydarzeń kulturalnych kraju zaczynają się pojawiać imprezy łomżyńskie jak np. Krajowe Targi Jazzowe, których druga edycja miała miejsce w roku bieżącym. Dużo dzieje się w zakresie bazy oświatowej. Budowane są dwie szkoły podstawowe na Osiedlu Południe, których jedna zostanie częściowo przekazana już w roku szkolnym 1986/87. Dobiega również końca modernizacja szkoły podstawowej Nr 6. Rozpoczynają się prace przy wznoszeniu warsztatów a następnie szkoły ponadpodstawowej o profilu elektryczno-mechanicznym. Stworzy to możliwość powrócenia Studium Nauczycielskiego do dawnego obiektu Liceum Pedagogicznego.

W budowie znajdują się trzy przedszkola czteroddziałowe, a kolejne będzie rozpoczynane w tym roku. Dwie placówki przedszkolne są rozbudowywane i modernizowane.

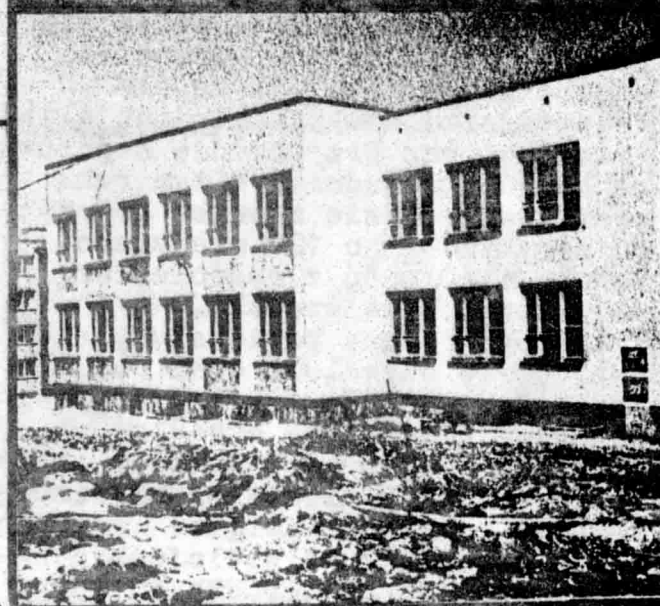
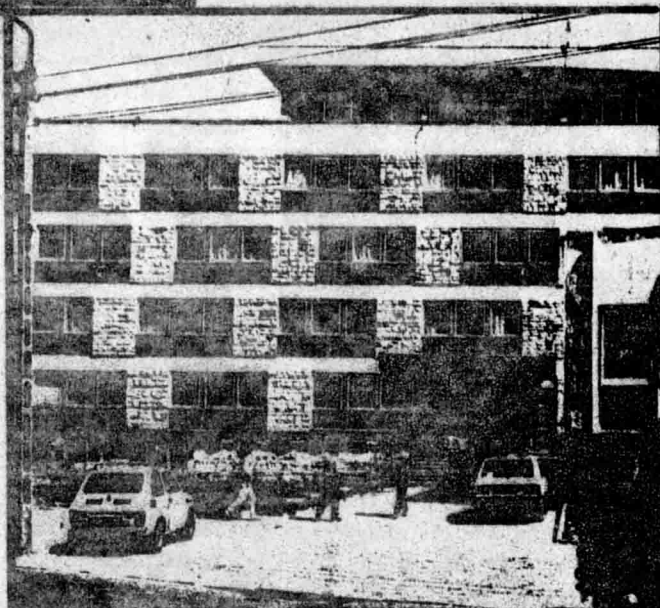
Prognozy demograficzne zakładają, że Łomża w końcu tysiąclecia osiągnie stan zaludnienia na poziomie ok. 80 tys. mieszkańców. Przyrost zasobów mieszkaniowych odbywać się będzie z równorzędnym udziałem nowego budownictwa oraz modernizacji i rewaloryzacji starych budynków.

ZDJĘCIA:
Gabor Lövinczy

Zapewnienie nowoczesnego standardu starej części miasta, przy zachowaniu bądź przywróceniu jej walorów zabytkowych będzie jednak możliwa po rozbudowie ciepłowni miejskiej i doprowadzenia ciepła na starówkę tj. po 1980 roku. W chwili obecnej dość szerokim frontem prowadzona jest rozbudowa i modernizacja sieci podziemnych urządzeń komunalnych.

Ważnym zagadnieniem jest zapewnienie nowych miejsc pracy. W Łomży rozpocznie się niebawem organizować zakład produkcyjny "Polfy", który przy zatrudnieniu docelowym około 2000 osób - głównie kobiet - będzie produkował leki na bazie glukozy. Nastąpi również rozbudowa dotychczas działających zakładów PPS, ŁZPB "Narew" i Fabryka Mebli. Rozpoczęto również w Łomży produkcję grzejników centralnego ogrzewania. Ważną inwestycję z dużym udziałem czynów społecznych będzie park - pomnik na Osiedlu Południe. Uzyskają tam lokalizację obiekty o charakterze rekreacyjnym, kulturalnym i sportowym, zapelniając w ten sposób duży niedostatek w tym zakresie w nowej części miasta. W bieżącym roku rozpoczyna się zagospodarowanie terenów nad Narwią poprzez budowę zaplecza sportów wodnych. Czynione są intensywne starania o rozbudowę tras komunikacji tranzytowej w tym budowę nowej przeprawy mostowej.

Edniatw Sądniak *Nasze rodzinne miasto w dziesięciolecie...*

Utworzenie województwa łomżyńskiego w wyniku nowego podziału administracyjnego państwa w 1975 r. spowodowało bujny rozwój miasta. Uchwałą WRN w Łomży z dnia 25.10.1976 r. zatwierdzony został nowy plan przestrzennego zagospodarowania Łomży jako miasta wojewódzkiego. Objęto nim obszar o powierzchni 2819 ha. Przy jego opracowywaniu kierowano się potrzebą kontynuowania rozwoju historycznie wykształconego układu urbanistycznego. Wyodrębniono w nim cztery zespoły urbanistyczne. Zespół śródmiejski "A" o powierzchni 634 ha obejmuje teren miasta znajdujący się na północ od śródmiejskiej obwodnicy tj. od ulicy gen. Wł. Sikorskiego. Przeznaczony został pod zabudowę obiektów użyteczności publicznej dla potrzeb miasta i województwa oraz budownictwo wielo- i jednorodzinne, a w pasie nadbrzeżnym na tereny sportowo-rekreacyjne. W tym zespole tworzy się nowe centrum administracyjne, którego wizytówkę stanowi od 1979 r. gmach Urzędu Wojewódzkiego. Zespół zachodni "B" o powierzchni 796 ha, położony na północny - zachód od ul. Wojska Polskiego, przeznaczony jest na budownictwo jednorodzinne, drobne zakłady przemysłowo-usługowe i obsługi rolnictwa oraz usługi ogólnomiejskie. Zespół "C" o powierzchni 650 ha, leżący pomiędzy ulicami Wojska Polskiego i dwóch generałów: Sikorskiego i Świerczewskiego skupia obiekty przemysłowo-składowe. Tu uruchomiono w 1979 r. ciepłownię miejską, a w 1981 r. fabrykę domów. Zespół południowy "D" o powierzchni 739 ha obejmuje tereny południowe i południowo-wschodnie od ulic Sikorskiego i Świerczewskiego w kierunku Szosy Zambrowskiej i wsi Zawady. Obszar ten przeznaczony jest pod budownictwo mieszkaniowe typu wielorodzinnego i może pomieścić zabudowę dla około 40 tys. mieszkańców. W związku z tym przewidziano tu lokalizację ogólnomiejskiego ośrodka usługowego, zespołu urządzeń sportowych, zieleni parkowej, obiektów oświatowych, szpitala wojewódzkiego. W tym zespole wyrosło największe w Łomży osiedle mieszkaniowe "Jantar".

PANDORAMA ŁOMŻY

Mieszka tam już ponad 20 tys. mieszkańców w blokach mieszkaniowych o różnej wielkości - od 3 do 8 kondygnacji umiejętnie wkomponowanych w konfigurację terenu. Intensywnie rozwija się też budownictwo jednorodzinne. Poważny wpływ na tak szybki rozwój budownictwa mieszkaniowego miał wzmożony napływ ludności do miasta wojewódzkiego, głównie ze wsi. Na koniec 1985 r. Łomża przekroczyła już 51 tys. mieszkańców. W okresie dziesięciolecia liczba mieszkań wzrosła z 7.900 do 14.511, a liczba izb mieszkalnych z 23.000 do 50.954. Przeciętne zagęszczenie na 1 mieszkanie wynosi 3,5 osoby, a na 1 izbę 1 osoba. Działają dwie spółdzielnie mieszkaniowe, które zbudowały 10.387 mieszkań. Ponad trzykrotnie wydłużyła się sieć wodociągowa i kanalizacyjna, a sieć ciepłownicza wydłużyła się z 2,7 km w 1975 r. do 13,1 km w 1985 r. Obecnie 87,0% mieszkańców miasta korzysta z sieci wodociągowej i 77,2% z sieci kanalizacyjnej. Liczba odbiorców gazu bezprzewodowego wzrosła z 4.804 w roku 1975 do 13.400 w roku 1985. Wiele pracy i nakładów finansowych włożono w ulepszenie jezdni ulic, ale potrzeby są jeszcze bardzo duże. Na 74,3 km jezdni w mieście mamy 43,5 km jezdni o nawierzchni ulepszonej, ale jeszcze 22,2 km o nawierzchni nieulepszonej i 8,6 km o nawierzchni gruntowej. W najtrudniejszych warunkach pracuje obecnie szkolnictwo podstawowe, gdzie mimo zbudowania dużego budynku szkolnego na osiedlu Jantar prawie dwukrotnie liczba dzieci przewyższa liczbę miejsc w szkołach. Dlatego też w szybkim tempie wznosi się nowy budynek szkolny w tym osiedlu. Kontynuowana jest też budowa rozpoczętego w 1980 r., szpitala wojewódzkiego. Tak dynamicznego rozwoju Łomża nie przeżywała w swojej historii. Inne też były czasy.

KTO JEST KTO ?

część I

PIERWSZY SEKRETARZ KW PZPR

Mieczysław Czerwikowski

PRZEWODNICZĄCY WRN

Władysław Gutawski

PREZES WK ZSL

Czesław Gastych

PRZEWODNICZĄCY WK SD

Mieczysław Giertowski

WOJEWODA ŁÓDZKINY

Jerzy Lientard

PRZEWODNICZĄCY RW PRON

Edward Wróbel

PRZEWODNICZĄCA WOJ. POROZ. ZW. ZAW.

Wanda Marcinkowska

POŚTOWIE ZIEMI ŁÓDZKINSKIEJ

Wojciech Godlewski

Anatoliusz Miszak

Marimierz Secowski

Jena Szadurska

PREZES ZW ZBOWIO

Jadysz Olejniczak

KOMENDANT CHORĄGWI ZHP

Zbigniew Lukowski

PRZEWODNICZĄCY ZW ZSHF

Józef Mierniewski

PRZEWODNICZĄCY ZW ZHW

Stefan Stypulkowski

MURZYCY:

Henryk Szewdo

Ch. Fr. Kwieciński

LITERACI:

Jan Kulka

Janusz Berner

Henryk Gata

PLASTYCY:

Andrzej Cwalina

Grzynd Kiedzińska

Jerzy Swojski

TWÓRCY LUDOWI:

Franciszek Gwiecki

Stefania Matysiewicz

Jan Gietek

REDAKTOR NACZELNY "KONTAKTÓW"

Stanisław Jagóński

KURATOR OJNIAŁY / WYCHOWANIA

Stanisław Krasowski

DYREKTOR WYDZIAŁU KULT. I SZUKI U.W.

Józef Patka

PIERWSZY SEKRETARZ KM PZPR

Jan Janiotkowski

PRZEWODNICZĄCY MRN

Jerzy Kierakowski

PREZES MK. ZSL

Eugeniusz Sliwowski

PRZEWODNICZĄCY MK SD

Henryk Chojnowski

PREZYDENT MIASTA ŁÓDZI

Wiesław Sebiński

INSPEKTOR OJNIAŁY / WYCHOWANIA

Mikołaj Jeduch

CIĄG DALSZY NASTĄPI W DALSZYCH
NUMERACH "WIADOMOŚCI TPZŁ"

ŁÓDŹ, W CIERWCU 1986 ROKU

Marian Mieszkowski

Z NASZEJ DZIAŁALNOŚCI W LATACH 1983 - 1986

Minęła trzyletnia kadencja władz naczelných Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Łomżyńskiej.

Postanowiliśmy przedstawić najważniejsze wydarzenia z działalności Towarzystwa i jego Oddziałów.

1. W dniu 24 czerwca 1983 r. Walny Zjazd Delegatów podjął uchwałę o przeniesieniu Zarządu Głównego z Warszawy do Łomży oraz zatwierdził nowy statut Towarzystwa.
2. W dniu 21 listopada 1983r., po niezbędnych poprawkach wprowadzonych przez ZG, statut i Towarzystwo zostało decyzją Wojewody Łomżyńskiego zarejestrowane pod numerem 18.
3. Zarząd Główny odbył w kadencji 9 posiedzeń plenarnych, a Prezydium Zarządu Głównego obradowało 27 razy.
4. W okresie kadencji z Zarządu Głównego z różnych przyczyn odeszli kol. kol. Stanisław Ogrodnik, Tadeusz Dudo, Antoni Chojnowski, Jerzy Dec i Zenon Piechociński. Zgodnie z § 28 p. 3 statutu do ZG zostali dokooptowani kol. kol. Edward Kamiński, Pelagia Sienkiewicz-Grabani, Mieczysław Bagiński i Andrzej Ogrodnik.
5. W kwietniu 1984r. został powołany nowy Oddział w Zambrowie. Obecnie działa 10 Oddziałów, w tym 5 w województwie / Łomża, Nowogród, Stawiski, Kolno, Zambrow / i 5 poza województwem / Warszawa, Gdańsk, Olsztyn, Białystok, Łódź /.
6. W okresie kadencji przybyło 100 członków Towarzystwa, w tym głównie w Oddziale w Łomży. Ogólny stan członków wynosi 730.
7. Towarzystwo podejmowało szeroką działalność popularyzatorską jak:
 - w czerwcu 1984r. - symposium na temat "Dzień dzisiejszy i kierunki rozwoju Muzeum Okręgowego w Łomży ze szczególnym uwzględnieniem Skansenu Kurpiowskiego w Nowogrodzie",
 - w lutym 1984 r. w Łomży i Nowogrodzie byliśmy współorganizatorami sesji naukowej z okazji odbywanego w naszym województwie

LX Walnego Zjazdu Delegatów Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego. Dwa referaty były wygłoszone przez członków Towarzystwa: D. Godlewską i Z. Sędziaka oraz Cz. Brodzickiego,

- w kwietniu 1985r. - zorganizowaliśmy sesję poświęconą ochronie zabytków architektury, przyrody i miejsc pamięci narodowej,
- w październiku 1985 r. byliśmy głównym organizatorem sesji popularnonaukowej z okazji 100 rocznicy urodzin doc. dra Adama Chętnika.
- w lutym 1986 r. Towarzystwo nasze uczestniczyło w organizacji sesji poświęconej Zygmuntowi Glogerowi.
- w kwietniu 1986 r. wspólnie z Łomżyńską Orkiestrą Kameralną i Łomżyńskim Towarzystwem Muzycznym, organizowaliśmy Dni Karola Szymanowskiego.

8. Działalność wydawnicza:

- Techniką małej poligrafii Zarząd Główny wydał: statut Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Łomżyńskiej, krótki zarys biografii Adama Chętnika.
- Skierowano do druku w PWN II tom monografii Łomży - "Dzieje Łomży 1795-1866" Donaty Godlewskiej i Czesława Brodzickiego, który ukaże się w IV kwartale 1986 r.
- Została wznowiona działalność komisji redakcyjnej do opracowania historii szkolnictwa średniego w Łomży pod przewodnictwem mgr Anieli Malanowskiej i patronatem prof. Henryka Samsonowicza.
- 9. Organizowane są Złoty Weteranów Harcerzy Ziemi Łomżyńskiej, wspólnie z Komendą Chorągwi i Komendą Hufca Łomża-Miasto.
- 10. Trzech posłów do Sejmu PRL VIII Kadencji jest członkami Towarzystwa. Prof. Adolf Ciborowski, Prof. Kazimierz Secomski i Anatoliusz Miszak. Siedmiu członków Towarzystwa jest radnymi WRN. W Miejskiej Radzie Narodowej w Łomży, jedenastu członków jest radnymi, a w Zambrowie - 2, w Kolnie - 1.

CZŁONKOWIE 26 TPZŁ

Fot. Cz. Pietraszewski

11. Zarządowi Głównemu oraz Oddziałom w Warszawie, Gdańsku i Łomży zostały nadane przez Prezydium WRN zbiorowe odznaki "Za zasługi dla województwa łomżyńskiego". Towarzystwo nasze zostało odznaczone krzyżem "Za zasługi dla ZHP" oraz odznaką "Opiekuna Miejsc Pamięci Narodowej".
12. Na wniosek Zarządu Głównego Rada Państwa nadała pośmiertnie Adamowi Chętnikowi "Medal Rodła". W okresie kadencji 87 działacze Towarzystwa zostali uhonorowanych na wniosek Zarządu Głównego i z inicjatywy oddziałów odznaczeniami państwowymi, resortowymi, honorowymi, dyplomami i nagrodami.

Ogromne znaczenie dla działalności Towarzystwa i jego Zarządu Głównego, jest inspiracyjna i wielce urozmaicona działalność poszczególnych Oddziałów. Wszystkie Oddziały mają znaczne osiągnięcia w zależności od swych możliwości i aktywności członków.

Bardzo cenne są comiesięczne spotkania towarzyskie członków, które mają wielkie znaczenie integracyjne.

Na zdjęciu: Marian Mieszkowski - prezes 26 TPZŁ oraz Tadeusz Górski z Zambroną

Oddział Łomżyński ma wielkie zasługi w działalności wydawniczej czego efektem są: "Wiadomości TPZŁ" i rocznik "Ziemia Łomżyńska".

Oddział Warszawski ma duże osiągnięcia w działalności historyczno-wspomnieniowej oraz w dziedzinie ochrony zabytków i ochrony środowiska.

Oddziałowi Olsztyńskiemu leży bardzo na sercu ochrona unikalnych terenów nadbiebrzańskich. Oddział w Łodzi wyszedł z inicjatywą zorganizowania wystawy martyrologii społeczeństwa woj. łomżyńskiego podczas okupacji hitlerowskiej.

MŁODZI ŁOMŻYNIACY O TOWARZYSTWIE...

Zbliża się Zjazd Wychowanków Szkół Ziemi Łomżyńskiej, ludzi którzy wiele czasu i energii poświęcili pracy dla dobra naszego miasta i regionu. Jaki jest obecnie stosunek młodych ludzi do tych spraw? Czy obchodzą ich losy stron rodzinnych? Czy istnieje w nich uczucie, które można by nazwać "patriotyzmem lokalnym" będące - jak się wydaje - podstawą działania Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Łomżyńskiej?

Pewnym miernikiem sytuacji - choć bardzo pobieżnym - może być odpowiedź na kilka pytań związanych z działalnością Towarzystwa. Wywiadu udzielili nam uczniowie klasy III "c" z Liceum Ogólnokształcącego w Łomży: Andrzej Grodzki i Jacek Matlak.

- Co wiecie o Towarzystwie Przyjaciół Ziemi Łomżyńskiej? Czy spotkaliście się z jakimiś imprezami przez nie organizowanymi?

Tak. Towarzystwo organizuje na przykład sesje popularnonaukowe na różne tematy związane z historią ziemi łomżyńskiej. Uczestniczyliśmy nawet w jednej, poświęconej życiu i działalności Adama Chętnika. Zapoznaliśmy się z kilkoma broszurami wydanymi przez Towarzystwo. Słyszeliśmy również, że jego działacze popierają projekt uruchomienia w Łomży fabryki - Łomżyńskich Zakładów Farmaceutycznych "Polfa", która pracowałaby nie tylko dla potrzeb regionu. W trudnej obecnie sytuacji, gdy w aptekach brakuje wielu leków, jest to inicjatywa szczególnie cenna.

- Na jakie sprawy - według Was - Towarzystwo powinno zwrócić szczególną uwagę w swej działalności? Zaczniemy może od przeszłości.

Dla Łomży najważniejszą wydaje się sprawa rewaloryzacji zabytków. Trzeba przecież coś zrobić, aby secesyjne kamienice stojące przy Pl. Sienkiewicza / ulice : 22 Lipca, Sienkiewicza / nie wyglądały jak slumsy, aby na cmentarzu żydowskim / ul. Woźniowska / nie sterczały kupy śmieci.

A weźmy chociażby podłomżyńskie forty. Mogłyby one stać się dużą atrakcją turystyczną, gdyż są one jednym z dwu tego typu obiektów istniejących w Polsce. Trzeba by je w tym celu odpowiednio zagospodarować. Założyć, na przykład, muzeum wojskowości, zorganizować tanią bazę noclegową ...

- A teraźniejszość?

Dla miasta najważniejsze to budowa nowego dworca PKP i PKS. Dla nas, młodych natomiast to stworzenie ośrodka czy klubu / mniejsza o nazwę / w którym moglibyśmy porozmawiać z ciekawymi ludźmi na wybrane przez nas tematy, potańczyć, wypić z przyjaciółmi kawę czy herbatę. Idealnym miejscem jest lokal po kawiarni "Staromiejska" w piwnicy hal targowych.

- Jak sądzicie, czy wobec tak wielu zadań można by zapewnić w miarę szybko, realizację ich wszystkich? Czy istnieje szansa aby działania podejmowane przez Towarzystwo stały się bardziej efektywne?

Oczywiście, możliwość taka kryje się przecież w pozyskaniu dla spraw Towarzystwa - młodzieży. Wiele pożytecznego mogła by tu przynieść organizacja w szkołach średnich - prelekcji połączonych z dyskusją, o historii i obecnym życiu ziemi łomżyńskiej.

Rozmawiał

Andrzej ROSŁOŃ

KTO JEST KTO? W TOWARYSTWIE...

PREZESI ZG TPŻŁ

Edward Ciborowski
1958 - 1973

Jan Kiziel
1973 - 1981

Wojciech Antogiewicz
1981 - 1983

Leon Gajdowski
1983

Marian Mieczkowski
1983 - 1986

AKTUALNI PREZESI ODDZIAŁÓW

BIŁYSTOK
Józef Gędziński

6 DANŚK
Jadysz Butler

KOLNO
Janusz Sikulinski

ŁOMŻA
Antoni Gliwecki

ŁÓDŹ
Marta Gryczyńska

NOWOGROD
Maria Chmielewska

OLSZTYN
Michał Gkrodzki

STANISKO
Bolesław Krzyska

WARMIA

Janusz Dziuryski

ZAMBRÓW

Janina Pęka

HONOROWI CZŁONKOWIE TOWARYSTWA

Anna Aszoff

Piotr Banikowski

Adam Chetnik

Jadwiga Chetnik

Edward Ciborowski

Mieczysław Bramecki

Stanisław Debowski

Jonata Godlewska

Wincenty Jastrzebski

Wiktor Kłoskowski

Maria Kuczyńska

Maria Marysińska

Bolesław Jodkowski

Witold Suchodolski

Eugenia Świtalska

Bogdan Winiarski

Franciszek Hamuński

Łomża, w sierpniu 1986 r.

DALSZY CIĄG NASTĄPI

PRZEKAZANIE BUDYNKÓW WOJEWÓDZKIEJ PRZYCHODNI W DN. 1.V.

W przeddzień majowego święta pracy nastąpiło oficjalne przekazanie do użytku zespołu budynków Wojewódzkiej Przychodni Specjalistycznej w Łomży przy Szosie Łambrowskiej. W adaptowanym budynku / pierwotnie był przeznaczony na siedzibę Komitetu Wojewódzkiego PZPR / znalazły także pomieszczenia: Dział Pomocy Doraźnej WSzZ, laboratoria diagnostyki laboratoryjnej i bakteriologicznej, rentgenodiagnostyka, Wojewódzka Kolumna Transportu Sanitarnego, Wojewódzki Zespół Meto-

dyczny oraz hotel dla pielęgniarek. Decyzję o przekazaniu obiektu na cele służby zdrowia podjęła w 1981 r. egzekutywa KW PZPR, przychylając się do społecznych postulatów i mając na względzie poprawę warunków pracy otwartej służbie zdrowia. Cieszymy się z zakończenia prac adaptacyjnych i nowych warunków łomżyńskiej służby zdrowia - placówka ta stwarza wizję XXI wieku. Na podkreślenie zasługuje Dział Rehabilitacji, pozwalający na zabiegi lecznicze pacjentów dochodzących, a nie tylko hospitalizowanych. Łożość usług zdrowotnych zamyka czynna w budynku apteka i punkt zaopatrzenia ortopedycznego.

Przed Walnym Zjazdem Delegatów TPZŁ ...

Mija już trzy lata od historycznego Walnego Zjazdu Delegatów z czerwca 1983 r., na którym podjęto decyzję o przeniesieniu, po 25 latach działalności, Zarządu Głównego z Warszawy do Łomży.

Przez cały okres kadencji ten nowy "młody" Zarząd Główny w Łomży był świadomy moralnej presji w postaci spuścizny wielkiego dorobku Towarzystwa i jego zacnych, wielkiego serca i umysłu przywódców z minionego ćwierćwiecza.

Zarząd Główny w Łomży starał się aby nie uronić z dorobku Towarzystwa minionych lat, a jednocześnie inicjować i być otwartym na wszystko, co jest nowe, możliwe i konieczne w zmieniających się warunkach działania.

Dnia 13 czerwca 1986 r. na kolejnym Walnym Zjeździe Delegatów Zarząd Główny przyłożył szczegółowe sprawozdanie z działalności Towarzystwa. Przygotowujemy to sprawozdanie z wielkim poczuciem odpowiedzialności.

Do najważniejszych zadań stojących przed Walnym Zjazdem Delegatów będzie również: zatwierdzenie niewielkich zmian porządkowych w statucie Towarzystwa jakie Zarząd Główny musiał wprowadzić na życzenie władzy rejestracyjnej, wybór nowych władz naczelnych Towarzystwa oraz uchwalenie głównych założeń do programu działalności.

ŻYCZYMY OWOCNYCH OBRAD!

W jednym zdaniu...

18-19.04.1986r. - Przedstawicielka Zarządu Głównego TPZŁ brała udział w sesji "Prawne i materialne warunki działalności regionalnych towarzystw kultury w Polsce", która odbyła się we Wrocławiu.

30.04.1986r. - Prezes Zarządu Głównego TPZŁ Marian Mieszkowski reprezentował Towarzystwo w Wojewódzkim i Miejskim Komitecie Obchodów 1 Maja.

5.05.1986r. - Pod przewodnictwem Prezydenta Miasta Łomży odbyło się spotkanie Komitetu Patronackiego statku m/s "Łomża".

7.05.1986r. - Prezes kol. Marian Mieszkowski wziął udział w sejmiku Towarzystw Regionalnych w Ostrołęce.

8.05.1986r. - Odbyło się zebranie Prezydium Zarządu Głównego TPZŁ w celu przygotowania projektu sprawozdania z działalności Towarzystwa za okres minionej kadencji 1983 - 1986.

10.05.1986r. - Zebranie plenarne Zarządu Głównego TPZŁ zatwierdziło sprawozdanie z działalności TPZŁ i przyjęło na członków zbiorowych dwanaście zakładów pracy.

13.05.1986r. - Pod przewodnictwem Wiceprezydenta Marka Humeńczuka spotkali się przedstawiciele PSS "Społem" z Łomży i Warszawy aby omówić możliwość usprawnienia działalności patronackiej kawiarni "Łomżynianka" jako wizytówki Łomży w Warszawie.

Do użytku wewnętrznego

Nr Rej. WPDT-0617/3/86

Nakład: 1.000 egz.

Druk: WPDT w Łomży K. Borkowski

NOWI CZŁONKOWIE ZBIOROWI W TPZŁ

Z dużą satysfakcją informujemy o zwiększonym zainteresowaniu działalnością Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Łomżyńskiej, przez różne zakłady pracy, instytucje i organizacje społeczne. Poniżej przedstawiamy wykaz członków zbiorowych, którzy w ostatnim okresie zgłosili akces do Towarzystwa: Hufiec Związku Harcerstwa Polskiego im. Obrońców Włazny w Łomży, Zrzeszenie Prywatnego Handlu i Usług w Łomży, Cech Rzemiosł Różnych w Łomży, Łomżyńskie Towarzystwo Wioślarskie "Start", Spółdzielnia Rzemieślnicza "Producent", Spółdzielnia Rzemieślnicza Rzemiosł Różnych, Powszechna Spółdzielnia Społżywców "Społem", CZSS OW "Społem", OW Bank Gospodarki Żywnościowej, Spółdzielnia Inwalidów "Razem", Wojewódzki Związek Rolników Kółek i Organizacji Rolniczych, Łomżyńskie Przedsiębiorstwo Budowlane. Serdecznie witamy w szeregach Towarzystwa.

WSPÓŁPRACA Z LIGĄ OCHRONY PRZYRODY

W dniu 25 kwietnia br. obradował III Wojewódzki Zjazd Ligi Ochrony Przyrody. W Zjeździe z ramienia Towarzystwa uczestniczyli Wiktor Grochowski i Marian Mieszkowski.

Miedzy naszymi organizacjami rysują się realne możliwości współpracy w zakresie problemów ochrony przyrody i naturalnego środowiska człowieka.

Informujemy ponadto, że kol. Marian Mieszkowski został wybrany delegatem na Krajowy Zjazd Ligi Ochrony Przyrody.

WYDAWCA: Zarząd Oddziału TPZŁ w Łomży

Komitet redakcyjny:

W. Aszoff, Cz. Brodzicki, J. Cholewicki, T. Dudo - przewod., D. Godlewska z-ca przewod. W. Grochowski, M. Mieszkowski, T. Polecka, Z. Sędziak, P. Sienkiewicz-Grabani, H. Wiśniewska-sekretarz, T. Zaremba.

Numer opracowali:

H. Białobrzeski, Cz. Brodzicki, J. Cholewicki, T. Dudo, D. Godlewska, M. Mieszkowski, A. Rosłon, Z. Sędziak, P. Sienkiewicz-Grabani, T. Zaremba.